

ի բաց կ'անենն սոցյ վարագոյրը, տեսնե-
լու համար թափուր և տնէր մնացած
Կաթողիկոսական Աթոռին վրայ բարձրա-
ցած իրենց նորոնտիր Առաջնորդը, ար-
ժաննաւոր Հովիւը, խնամոտ Հայրը, որ
այսօր Ս. Օծոթեան, Հոգւոյն Սրբոյ չը-
նորհողն առկեալ կը կանգնի ի գլուխ
հօտին, յանձին Զեր Սրբութեան, Ամենա-
պատիւ Տէր Պօղոս Պետրոս ԺԲ. Սապապա-
եան, Կաթողիկոս-Պատրիարք Տանն Կի-
լիկոյ:

Հայ Կաթողիկէ հասարակութիւնը՝ մօտ
երկու դար է, որ ունեցած է առանձին
Նախնայականութիւն մը, մետասան Կաթո-
ղիկոսաց յաջորդութեամբ, որոնք իրենց
կարգին թեր ուղիւ, եկեղեցական յաջող
թէ ձախող դերեր կատարած են, թողով
իրենց ետեւ ուրախ թէ արտուած յիշատակ-
ներ, որոնք պատմութեան էջերուն մէջ
կ'արձանանան ու կը զարնուին ընթերցող
մտքերու:

Հասարակութիւն մը միշտ կրթական ու
եկեղեցական խոստմնալից յաջող ապագայի
յոյսերով չփայլած կ'ողջունէ իւր հոգեւոր
Գլուխը... Այդ յոյսերով ներշնչուած ու
թելադրուած հաստատուն վստահութեամբ
և խանդավառ ցոյցերով Զեր հօտին մեր-
ձաւոր թէ՛ հեռուոր անդամները գոհաբա-
նական աղօթքներու շնորհով, շնորհա-
ւորութեանց և ուրախակցութեանց արձա-
գանքներով կ'աւետեն իրարու իրենց ար-
ժաննաւոր Կաթողիկոս-Պատրիարքը, և կը
տօնեն հանդէս: Այո՛, հասարակութեան
բաղը շատ մեծ է եղեր. պայծառ արեւ
մ'եւս փայլեցաւ Նախնայականութեան հո-
րիզոնին վրայ, յաջող ընթացքին մէջ
որ կատարուեցաւ յանձին Զեր Սրբութեան:

Եւ ինչ ատոր հաւաստիք գրաւակա՞նք...
Ամբողջ ժողովրդեան մը միաբան կամքն
ու բազմանը, Սիւննոգոսական Հայրը
Հոգւոյն Սրբոյ ներշնչութեամբ, որ անկրկե-
լի կը կեդրոնանայ Անձի մը վրայ, որ
պատմութեան նշխար մը, հազուադէպ մը
նայողը մէջ դարաւոր պատմութիւններու
մէջ ցանցիկ ցուցադրուած մարդկութեան
աշաց առջեւ, իբրեւ օրինակ և տիպար
Աստուծոյ ընտրեալներուն, գործադիր Նո-
րա գաղտնի անդին խորհրդոց և անօրին.
մանց: Անձ մը որ իւր ետեւը կը թողու ար-
դիւնեւոր գործոց հսկայ անցեալ մը, որ
կը կրէ իր կրծոցը մէջ բարիք գործելու
անտարաժան երկաթեայ կամք մը, որդե-
գործով Ժպիտ դէմք մը որ սէր կը սփռէ
չորս դին, շնորհալից ճակատ մը որ ուղ-
ղամտութեան դրոշմը կը կրէ, Հայրապե-
տեան պատկառելի տիպար մը, որ յար-
գանք կը տածէ, աշխուրջ փորձառու խո-
հակամութիւն մը որ միայն օգտակար խըն-
դիրներով կ'ուզէ պարագլու ու յոգնիլ. ե-
րանական հեղ, խոնարհ, աղօթասէր հոգի
մը, որ իւր վրայ կը հղաւորէ Հոգւոյն
Սրբոյ լոյսն ու ներշնչութեամբ, Քրիստոնէա-
կան նախկին դարերու մէջ միայն երեւցած
անձնուէր ոգի մը, որ իւր դիւրութիւնը,
հանգիստը, շահը, անձը կը դնէ իւր հօտին
վրայ:

Թող ուրեմն գոռան, բղին, Ժայթ-
քին սրտից բովեր, ի վեր ոտալին յար-
գանք, սէր, իղձ, բարեմաղթութիւն,
շնորհաւորութիւն ուրանա Աստուածար-
եալ Հայրապետի չուրջը ի հոտ անուշից,
ի նշան մեր խորին և պարտաւստակամ
հլութեան նորա բարձր հրամանաց և կա-
մաց կատարման:

Շնորհին Երկինք երջանիկ տարիներու
երկայն չըջաններ մեր Ս. Հօր, որ աղքէ
ալ բազմին ունեան ընդ երկար վայելել
Նորա Հայրական խնամքը, չունչ, սիրտ,
ոգի աւելել ու կաղզուրութիւն Նորա հովան-
ւոյն ներքեւ: Այլ Տեառն հղօրի, զօրացնէ
Զեր բազուկները պաշտպանելու հասարա-
կութեան եկեղեցական շահերն, յաջողու-
թեամբ պատկերու Զեր ձեռնակներն, իրա-
գործելու հասարակաց օրինաւոր կրթա-
կան յոյսերն ու եկեղեցական փափաքներն,
բարձրացնելու համայնքիս վարկն ու պա-
տիւը, զարգացնելու յառաջացնելու եկե-

ղեցական, կրթական ու բարեգործական
հաստատութիւններն:

Իսկ ես ցնծալից տալահար այս սրտա-
յոյզ տեսարանիս կը միացնեմ սկար ձայնս
հասարակութեան արտերէն բղբած այս
սրտագին մաղթանքիս. կեցցէ՛, կեցցէ՛,
յաւերթ կեցցէ՛ ի սէր և ի գլուխ Հօտին
Ամենապատիւ Գերեջանիկ Հոգեւոր Տէր
Պօղոս Պետրոս ԺԲ. Սապապեան Կաթո-
ղիկոս-Պատրիարք Տանն Կիլիկոյ, Հաճի
Զեր Սրբութիւնը շնորհել իւր հոգւոյն Հայ-
րական օրհնութիւնը, զոր կը հայցեմ ծըն-
րադիր համբարիւ Ս. Այոյոյ:

Ամեն. Գերեջ. Սրբութեան Զերում
ամենախոնարհ որդի
ԿԱՐԱՊԵՏ Վ. ՊԱՏՈՒՀԱՍԵԱՆ
ի Բերա Կ. Պոլսոյ, 29(11 Սեպտ. 1904

ԿԻՐԱԿԻ ԱՌՈՒՐ ՀԱՆՐԵՆՍ Ի ՍԱԳՐԸ-ԱՂԱՃ

Հազուադէպ արարողութեան մը ներ-
կայ գտնուեցայ կիրակի օր ի Սագը Ա-
ղաճ: Յոյս չունենալով Մայր Աթոռոյ մէջ
կամ ի Սիւն հանդիսատես ըլլալ կաթողի-
կոսական ձեռնադրութեան, դիմած էի
կանուխ՝ Կղզիէն ի Բերա, կիրակիս զո-
հելով: Ուրիշ ատեն ներկայ գտնուած եմ
նոյնպէս ի Բերա եպիսկոպոսական ձեռ-
նադրութեան ալ, որ շատ սուելի վեհա-
լուք է և որուն մէջ մեր նախնիք շատ
աւելի խորհմաստ խորհուրդներ և ձեռա-
կերպութիւններ դրած են քան կաթողի-
կոսական ձեռնադրութեան մէջ, որ գրե-
թէ կէս ժամուան արարողութիւն մ'է,
մանաւանդ որ Հրովմէական կաթողիկո-
սական օծում ալ չեն ընդունիր և յապա-
ւած են: Այս հանդէսին զլիաւոր չուր
կ'կազմէր երկոստանակ մը եպիսկոպո-
սաց զգեստաւորեալ ներկայութիւնը իբր
ներկայացուցիչ գաւառական իւրաքան-
չիւր թեմերու ժողովրդեան և եկեղեցա-
կանաց, ինչ որ աւելի բանաւոր է քան
թէ վանքի մը միաբան եպիսկոպոսաց ներ-
կայութիւնը: Լիբանանու մէկ անկիւնն
անժանօթ մենատոսնի մը մէջ երկու երեք
եպիսկոպոսով Սագը Աղաճի ձեռնադրու-
թեան մէջ մեծ տարբերութիւն կայ: Ան-
ուրանալի է որ կէս դարէ ի վեր Կաթո-
լիկ կղերն անընդհատ աշխատելով—ևս
և Հռովմայ դարական նպատակներուն չը-
նորհիւ—յաջողեցաւ կանոնաւոր կազմա-
կերպութիւն մը սալ Հայ Հռովմական
եկեղեցւոյն ի Տաճկաստան: Գրեթէ ամէն
գաւառացի մէջ Հայ Կաթողիկ եպիսկոպո-
սներ հաստատուեցան ըստ Հայ. եկեղեց-
ւոյ նախնի կանոնաց, և հոգեւոր իշխա-
նութեան հեղինակութիւնն և կարգապա-
հութիւնն հաստատուեցաւ ամենուրեք,
թէ և ըսենք ի միմիկարութիւն թէ հոռն-
քերին համամասնական չէ, հակառակ այս-
բարեօրմանց: Հոռնք սակաւք եմ ես մը-
շակք առատ, հակառակ մերինին:

Կաթողիկոսութիւնը կամ եպիսկոպո-
սապետութիւնը մէկ եղած է ի սկզբանէ
հետէ Հայ. եկեղեցւոյ մէջ և ոչ ըստ Յու-
նականին ինքնուրոյն Պատրիարքութեանց
բաժանուած, ինչպէս ձեռնադրութեան ա-
րարողութիւնը ալ ցոյց կուտան, սակայն
բազում կրօն. դէպքերու և աղքեցութե-
անց բերումը դարերէ ի վեր ընդունած
ենք կամայ ակամայ մէկէ աւելի կաթո-
ղիկոսութեանց գոյութիւնը: Այս նկատ-
ողութեամբ, այսօր ալ կրնանք ընդ աղամբ
չնայիլ առաւել կամ նուազ օրինաւոր ծա-
գում ունեցող նոր Աթոռի մ'ալ հաստա-
ման, որ իր արդի թեմօրէից, ժողովրդոց
և եկեղեցեաց ու բարոյական և նիւթա-
կան կարեւորութեամբ, շիտակ ըսելով,
շատ աւելի իրաւունք ունի գոյութեան,
քան թէ օրինակի համար մեր երբեմնի
խեղճ ու կրակ Գոնձասարայ և Աղթա-
մարայ պիտակ Կաթողիկոսութիւնները,
որոնք բարեբախտաբար դարձած են այժմ,

որքան ալ ուզէ այս վերջինս իր մոխրէն
վերակենդանացած տեսնել Պ. Լ. Խալիկ-
եան: Նորընտիր Կ. Պատրիարքն որ բարի
ծերունի մ'երեւոյթն ունի, անշուշտ իր
նիւթական նախանձելի վիճակէն զատ բա-
րոյական և մտաւորական արժանեաց ալ
տէր է որ աշխարհականաց և եկեղեցա-
կանաց միահամուռ քուէոյն ընտրուեցաւ
և կոչուեցաւ այդ բարձր դիրքին: Ըսել
է թէ ընդհանուրին համարումը շահած է
ցարդ իր երկար ժամանակեայ ասպարէ-
զին մէջ իր պարկեշտ եկեղեցական, բան
մը որուն քով երկրորդական կը մնայ,
ըստ մեզ, հայերէն գիտնալը կամ չգիտ-
նալը, պերճաբան քարոզիչ մ'ըլլալը կամ
չըլլալը: Ուստի յուսալով որ նորընտիր
Կ—Պատրիարք Տ. Սապապեան Սրբա-
զան իր հանգուցեալ անմիջական նախոր-
դին քաղաքականութեանը պիտի հետեւի
հանդէպ Հայ. եկեղեցւոյ, և երկու հա-
մարեւն և համասեռ Պատրիարքութեանց
մէջ քրիստոնէական սէր և խաղաղութիւն
պիտի տրիէ, բան մ'որ Հայ Հռովմէական
հասարակութեան ողջամիտ դասուն փա-
փաքն ալ է անշուշտ, կար և կարողու-
թիւն կ'մաղթենք իրեն իր հովուական
պաշտօնը յաջողութեամբ վարելու ընդ
բարձր հովանաւորութեամբ վեհ. Կայսեր
(Իււզանդիոն) ՀՈՐՈՅ

Մ Ա Հ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԷՓԷՍՏԻ ԹՕԳԱԹԵԱՆԻ

Շաբաթներէ ի վեր մեր բոլոր թերթե-
րը սգակիր ներբողական տողեր կը նուի-
րեն մեծ վաճառականին ու մեծ բարեբա-
րին մասին, որ փառաւոր ծերութեամբ մը
պսակուած իր արդիւնաշատ կեանքը կըն-
քեց Մանչեսթըրի մէջ, խոր սուգի մէջ
թաղելով ո՛չ միայն իր ազգականներու և
բարեկամներու տրեւն ընդարձակ չըլճա-
նակ, այլ նաեւ ամբողջ Հայ հասարա-
կութիւնը, ինչպէս նաեւ սեղանաւորա-
կան ու վաճառականական բովանդակ աշ-
խարհը, որ խորին ցաւով զգաց անոր կո-
րուստը և փութաց իր ցաւակցութիւնը
յայտնել այս վաճառականական համաշ-
խարհային կորուստին համար, զոր կը կրէր
ամբողջ վաճառականութիւնը՝ Հանգուց-
եալին մահովը, Հանգուցեալը սիրուած էր
ամենէն, սիրուած՝ իր օրոյցով, իր ուղ-
ղամտութեամբ ու իր միտքովը, և անոր
մահը լացին ոչ միայն ազգականները և
բարեկամները, այլ նաեւ աղքատները, ո-
րոնց զորովազուրկ հայրն էր Մարտիրոս
էֆ. Թօգաթեան: Մտքի մարդ մը գերա-
ղանցապէս, յաջողած էր Մանչեսթըրի պէս
քաղաքի մը վտանգականական ու առեւ-
տրական աշխարհին մէջ գրաւել բարձր
դիրք մը, միշտ օգնելով կարօտեալներուն
և միշտ իր անուշը սիրելի պահելով ամե-
նուն մաքին մէջ:

Եւ Հայ վաճառականութեան երկցա-
դոյն անդամ Մարտիրոս էֆ. Թօգաթեանի
յուզարկաւորութիւնը եղաւ՝ իր անունին
ու դիրքին արժանի փառաւոր կերպով:
Արդէն Հանգուցեալին մարմինը զմուսուած
էր և մահաւոր որդեգաղով մը Մանչեսթը-
րէն անցեալ չարթու Պոլիս փոխադրուե-
լով, կը գտնուէր Պալլաք-բաղար Սր. Եր-
րորդութիւն եկեղեցին: Բերայի քարոզիչ
Տ. Հմայեակ Սրբազան՝ Հոգեհանգստեան
հանդիսաւոր Պատարագ մատուց:

Ամբողջ եկեղեցին զրաւունք չը ընալ
բազմութեամբ մը, որ կը տեսնուէին Հան-
գուցեալին ազգականները, Պոլսոյ սեղա-
նաւորական, առեւտրական, վաճառակա-
նական դասուն բոլոր Հայ ու օտարազգի
ներկայացուցիչները, ուրիշ բազմութիւն ծա-
նօթ անձնաւորութիւններ, մասնաւոր ներ-
կայացուցիչներ, եւն. եւն.:

Տ. Մարգարէ Սրբազան նախագահե-
լով յուզարկաւորութեան արարողութիւն-
ներուն, քեղեցիկ դամբանական մը լսուե-
ցաւ, ի վեր հանելով Հանգուցեալին ան-

տքիւտ բարեմասնութիւնները: Յետոյ մե-
ռելական թափօրը կաղմուելով, դադարը՝
քառաձի մեռելակառքին մէջ դրուած,
Շիաակ-ճամբէն առաջնորդուեցաւ Ս. Յա-
րութիւն եկեղեցին, մինչ յուզարկաւորնե-
րը, որոնց միացած էր հետաքրքիրներու
ամբոյս մը, կը հետեւէին մեռելակառքին:
Ս. Յարութիւն եկեղեցին մէջ, Հանգուց-
եալին եղբայրները և փեսաները ներկա-
ներուն ցաւակցութիւնները ընդունեցին,
որմէ ետք մեռելակառքը ուղղուեցաւ դէպ
ի Շիւշլի գերեզմանատունը հետեւորդ ու-
նենալով 50է աւելի կառքեր:

Մեծմոսա՝ այս տնուր առթիւ իր
սրտագին ցաւակցութիւնները կը փութայ
յայտնել Թօգաթեան Տիգրան, Յովսէփ և
Յարութիւն էֆ.ներուն, ինչպէս նաեւ
Թօգաթեան ընտանիքին ու պարագանե-
րուն:

Կ-ԲԱԹՐԻԳԻՍԱՆ ՀԱՎԱՏՈՒՍ

Բաղար իրթէսի կիւնիւ Բուս-Միլլիթ
գաթօլիք բաթրիկի իւրթիւ. Բէրիւս էֆ.
հաղթէթէրի, լեֆագաթընտա իւր նիֆէր
մէթրօլօլիտ իւր պիւր Բաթիւ վէ գաթու-
քէնտաւ օլտուղը հալտէ, Կաթողիկոսա-
րանը մըգա կէլէրէք, Կ-Բաթրիգ իւրթիւ.
Սապապեան էֆ. հաղթէթէրիին զիեա-
րէթ, վէ միւլուրիէթի ճէտիտէլէրնտէն
տօլայը լիւպրիք ինչիւրէր տէր:

Միւշարիւնի Բաթրիգ էֆ. հաղթէթէ-
րի՝ Կաթողիկոսարան գաթուսընտա վէ մէր-
տիւլէնէրտէ պաղը լեհապիւն իւր Կաթո-
ղիկոսարան միւլուրը թարաֆընտան իւ-
թիւ պալ օլտուր, վէ պիւրիւք սալօնտա
Կ-Բաթրիգ վէթիւ Ար. Աւետիս Արք.
Արփիարեան վէ տիւր պաղը բիւք քօթան
իւր պիւրիւք պիւրուսան իւրիւք Կ-Բաթ-
րիգ Սապապեան էֆ. հաղթէթէրիին տէ-
րաղը իւրիւրէր տէր:

Իւր բաթրիկէր հաղարաթը գաթիւն
եկաթիկէրնի թանդուղարը վէ տօթիւ օլ-
տուղարը ճիւլէթի, պու զիեարթի վէ
միւլագաթիւրը դաթէթ սալմի օլտուր,
վէ միւշար վէ միւլաթիւնի միւլագաթիւ-
լէր իւղէթ ու լեքամիւր իւրիւրէր տէր:
Նարմ սաթի գաթար իւրիւրտա տիւն
իւլու զիեարթի վէ միւլագաթիւն սօն-
րա, իւրթիւ. Բիւրիւս էֆ. հաղթէթէրի
թէքար Կ-Բաթրիգ իւրթիւ. էֆ. հաղ-
րէթիւրնի տէրաղը իւրիւք, լեֆագա-
թընտա զէլթի իւր պիւրիւք, կէլ-
տիւրէլէրնտ օլտուղը կիպի, այն իւ-
թիւրտա իւր վալթի ինչիւրէր տէր:

Պոստան էլվիլ, ինքան զիեարթի
զըմընտա Բօմաւա աղիւթիւրի եաղմը
օլտուղը մըգա իւրթիւ հալաղանը լե-
հապիւնիտն Գիւր. Կղեմէս Վ. Գահլէ-
ճեան, բաղար իւրթիւ կիւնիւ շէրիւրիւք
ալթիւ իւրիւր տէր:

Միւլարիւն, Բօմաւա Բաղա հաղթիւ-
լէրնիւ հուզուրնա գապուլ օլտուրաղ
միւշարիւնի Բէրիւք էֆ. Բաթրիկ
արը ուլուրիւք վէ իւրիւրտա իւրիւր
տէր: Բաղա հաղթէթէրի, տիւր զիեա-
րէթիւր սըրաընտա, միւլարիւնի վար-
դապեան տալի հալ ու խաթընը, հիւսի-
եաթը լեհալան իւր իւրթիւ գաթուր-
մու, վէ Եարղըն էրմիւր-գաթօլիք ճե-
մաթընա միւլուր օլտուղը իւրիւք
լէ, հէր թարաֆ գաթօլիքէրի կիպի,
Եարք գաթօլիքէրի տալի Բիւրիւք
վէ Բաղարը մաղամընա օլան ֆարթը
մու հապիւլ վէ ուլուրիւք լեհալան լե-
հիւր միւլուր վէ միւլթիւլի օլտուղը
ալթիւրն ինչիւր, վէ Գիւր. Գահլէճեան
վ. է լեհալանի Բօմաւա իւրիւք վէրմիւր տէր:

Արաւըրա զաղթիւրտա մէջ ալթիւ
մու հիւլթիւր միւլուրն տէր Բիւրիւք
իւրիւք միւլարիւնի վարդապետ, Ար.
Յարութիւն Արք. Բուպեանը տէրալէ-
թիւն Բօմաւա պիւրիւք շալանը լե-
մաշա մահլիւլէրի կէզմիւր օլտուղը կիպի,
Գիւր. Պետրոս Գիւրպի, Գիւրեանըն տալ

խի նեղագիտե խալի կիւն միւսափոր գաւ-
մըլ օլաւընտան, պու իքի միւսթէրի,
րուհանիւրտէն կէօրմիւլ օլաւըն մուս-
մէլէի միւսմանիւվազանէտէն վէ տիկիւ-
լէրտէն կէօրմիւլիւ նէգաթէթ վէ ինսա-
նիկէթտէն տօլաբը իւրքաւ վէ թէշէթ-
քիւրիւնիւ, զազէթմըլ վաթթաթըլա
պէտան իթմէկի վազիթէ սոտ իլէմիլ տիւր,
Գաւլէճեան Վ. պու սապան էնգա-
րէնէ միւթէվէճիւնէն շէրիմիւրտէն հարե-
քէթ իթմիլ տիւր:

ՐՈՒՍԻԱ ՎԵ ԶԱՐՈՆԻԱ

ՄՈՒՀԱՐԵՊԵՍԻ

ԳՕՆԹ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ՊԵՆԱՆՈՒ.
ԹԸ.— Բարիգտե չըգան Մաթէն դա-
ղէթաթըն մուսպիւրի, պու կիւնիւր-
տէ ճաթօնիւնիւ Լօնտրա սէֆիւրի
գօնթ Հանաշի իյէ պիւր միւլազաթ
իթմիլ տիւր Մուսպիւրի միւսմանիւլէյ
տիւրքի, պիլզաթ Ռուսիա իմքէ-
րաթօրը միւսթէնտա օլաւազ, էվրօ-
քաթա պէլքի քիմնէ Եօզ տըր քի
մուհարէպէի հազըրէ հազընտա,
ճաթօնիւնիւ Լօնտրա սէֆիւրիւնէն էֆ-
քեարը գաթար հիւք ու էհէմիլէ-
թի օլաւա, Մալիւմ տիւր քի, գօնթ
Հանաշիւնիւ, մէմէքէթ ինիւրօլիթիգաի
խաթիճիւսի իւղէրիւնէ ֆէվգէլաթէ
թէթսիւրի պուլունմազ տա տըր իմ-
տի, պու ճիհէլէ, միւսմանիւլէյ իյէ
սէյթիւնիւնէ վուգու պուլան միւլա-
գաթ էհէմիլէթտէն խալի տէյիլ
տիւր:

Սէֆիւրի միւսմանիւլէյ, սապըգ
Հինտօ-Ձիւ վալիսի օլան վէ վալ-
տէք-Ռուսօ գապիւնէսիւնի վիւքէ-
լաի սապըգաթընտան պուլունման Մ.
աթ Լանրաւնիւն ախիւրէն «Մաթէն»
տէ նէշի իթմիլ օլաւըն մէգալէսի-
նի (՝) վէ պազը Յրանիւրդ վէ Ալ-
ման զաղէթաթըն վէրտիւրէրի
ճէվալաթը կէօթէրէք, պու պապ-
տէ քէնտի էֆքեարը նէ՞ օլաւըն-
նը սօրտոււմ, Ետի, պիլթարաֆ հիւ-
քիւմէթլէր տօլմանէ նապիւսթլաթ-
տա պուլունմաթը իսէ, ճաթօնիւ-
նիւ, պու նապիւսթլաթը տիւրէնիւլ
տիւրէնէնէնէնիւն սիւալ իթմիւմ
Գօնթ Հանաշի պու սիւալիմէ շու-
եօլտա ճէվալ վէրտիւ:

«Պիւր թէվապիւթ Ետեօս միւ-
տալէնէյ տաիւր տօլմանէ նապի-
ւաթլաթ տիւրէնէյ վազթը կէլմէ-
տիւ, էկէր Ռուսիա պուլուն արգու ի-
տիւր իսէ, քէնտիսի սէօլէսիւն Ռու-
սիա մուհարէպէյ տէվաթ իթմիւք-
ճէ, պիւր տէ տէվաթ իտէնէյի Ու-
նութմանընը քի, պիւր պազըլաթը
զանընա ըրալմէն, թէնաթուգ իտէն-
լէրտէն տէյիլի, թէտաֆիի հարե-
քէթտէ պուլունմաթընտանը, Պիւրիւ
իլին, Ռուսլաթ, մուհարէպէտէն էվլէլ
Մանչուրիի իշլալ իթմէլէրի վէ Եա-
լու իւղէրիւնտէ ֆալիլէթ կէօթէր-
մէլէրի իլէ, թէարընուգ իտէնէյի քէն-
տիւրէրի տիւր Հաթթա հուտուտուլ-
գա գաթար իլէրէնէյի թէհաթիւ իթ-
մէքտէ պուլունմաթընտանը տըր Պիւր տէ
քէնտիւրիւնի տէֆ իթմէյն ուղարը-
եօրուլ իմտի, թէարընուգ իտէնէյի
պիւր օլաւաթընը հալտէ, մուհա-
րէպէյի նա՞սըլ տուրտուրապիլիւրիւ
Մուհարէպէտէն չէքիլմէք Ռուսլաթա

(՝) Օգուհանլարընը մալիւմ օլաւը-
նը վէճիւլ, «Միւսալէհա» սէրլէվհաթը
թանթընտա օլան իւղու մէգալէյի սօն
նիւսթիւմիւրտէ թէրէնէյ վէ տէրճ իթմիւք:

այիտ տիւր Պիւր, խաթիմէրիմիւրդին,
պուլունտան պէօլլէ պիւր ըաշաթմըլ
իլմէք իսթմէպէտիւրէրիւնէ վէ ըա-
շաթմըլ իտէնէնէնէքիւրիւնէ թէնէմիւն
օլաւընտան սօնրա, սիւսիւրընը
էնտիւրէնէյիլ:

«Մուհարէպէի տուրտուրմազ
իլին ճաթօնիւնիւ շարթլաթը նէ՞ օ-
լաւաթ տըր:

«Ճաթօնիւնիւ շարթլաթը Եօզ
տըր Ռէք էյի պիլիւրիւնիլ քի, մու-
հարէպէտէն էվլէլ Մանչուրիա, Ձիւն
հիւքիւմէթ իլին հազուգը հիւքմա-
նիլէսիւնի Ռուսիա թարաֆընտան
թաթսիւրիւնի թալէպ իտիւրտուրգ:
Պու կիւն, ֆիլթուշաթլաթընտան
սօնրա, մէսարիֆիմիւրտէն վէ ազլէ-
ճէ վէ աթէրէնէ թէնէֆաթընտան
սօնրա, պու գաթար իլէ գանաթ
իտէնէյիլ, Ետըն, Բօրթ Արթիւր
զապթ օլունտըլ տան սօնրա, շարթ-
լաթընը ալի օլունտաթաթ տըր, վէ
օ պիւր կիւն, օրտուլաթընը թարա-
ֆընտան Վլադիմիր օգըն վէ իսալ-
պիւնի իշլալընտան սօնրա, մէթա-
լիպաթընը ալի գալիւտաթաթ տըր
Վէլհաթը պիւր զալիպ կէլտիլիմիւր
թազտիւրտէ, մուհարէպէնիւ պիւր
վէրտիլի գաթար վէ հարպըն տէվաթը
նիսպէթլիւնտէ շարթլաթընը օլաւաթ
տըր:

«Ել զալիպ կէլէ՞մէքալէնիլ:

«Իքի թարաֆըն պիւսպիլիւն
մահվ օլմաթընտէ կիւն մուհարէպէյ
տէվաթ իտիւրէնէնէնէնէն, շարթլաթ-
տան պահս իթմէյն հէման մահվ
գալմաթաթաթ տըր:

«Սէֆիւր հապթէթլէրի, էվրօքա-
նա մէվընտա օլան էֆքեարաթ կէօ-
րէ, Ռուսիա նոթիւրդ վէ սէրլէթճէ
մէնպալէրի, գրէտիւրի վէ սէպաթը
իլէ, սիւր զապթ իթմիլ օլաւընը
Ետընտէն կէրի սիւրէնէ վէ նիհա-
Եթթ սիւր մալուպ իտէնէ գաթար
մուհարէպէյի տէվաթ իթմիւրէպիլիւր,
հալպու քի սիլլին նէ՞ գրէտիւրիլ,
նէ՞ ազլէնիլ պուլունմաթընտան,
ալ պիւր վազթը, նիհալէթ իքի սէնէ
մուհարէպէյ տէվաթ իտէպիլէնէնէնէն-
նիլ թէնէմիւն օլունտեօր:

«Պիւրիւ մէնպալէրիմիւր հաթ-
ընտա տօլըն մալիւմաթ ալունմա-
թը տըր ճաթօնիւնիւ սալքի պօր-
ճը Եօզ տըր, վէ մէսարիֆի հազը-
րէյն գաթը գօլմաթ իլին քիւլլիլէթ-
լի մէնպալէրէ մալիւր տիւր Պու մէ-
սարիֆ իսէ, պիլիւմ իլին բէք պիւ-
լիլ օլմաթաթաթ տըր, չիւքի Ման-
չուրիտէ վէ Գօրէտաթ պուլունման
աթէրէրիմիւր մէմէքէթլիւ հաթըլա-
թըլա Եաշաթաթաթաթ տըր Պիւր,
քէնտի մէքէթլիմիւր բէք Եազըն
պուլունտեօրուլ հալպու քի Ռու-
լաթ՝ քէնտի մէքէթլէրիւնտէն չօգ-
ուգաթ տըրլաթ Միւսթաթաթ կէօս-
թէրէնէք տիւր քի, ճաթօնիւ, էվրօ-
քանըն զանիւրաթընտա ըրալմէն, Ռու-
սիա տան զիւտաթ ուղըն միւտաթթ
մուհարէպէի իտէպիլիւր իլաւը հարպ
օլունմաթտան էվլէլ գաթարաթ Ռու-
լաթըն հէր հալտէ պիւրտէն տահա
զիւտաթ գուլվէթլի պուլունտըլա-
թը իտուտա օլունտեօրուլ Հալպու
քի սօն վուգուաթլաթ մուղաթիւրիւ իս-
պաթ իթմիլէր տիւր Պու կիւն տէ,
ճաթօնիւ ուղըն միւտաթթ գաթ-
ըն գօլմաթ տէնիւր Միւսթաթաթ-
պէլ, պու ֆիլթըն տալի Ետընը օլ-
ունտըն իսպաթ իտէնէք տիւր Պէլ-
քի իքիմիւր տէ օլանտա գուլվէթլի:

միւր սարֆ իտէնէյիլ, լաքին չիւպ-
հէթիլ Ռուսիա իլին պուլունտա
հա տէնէյէթլի օլաւաթ տըր Ձիւն, քի
ճաթօնիւ, մահվա քէնտի պապաթ-
ըն թէնէմիւն իթմէք իւղըն մուհարէ-
պէ իտիւր:

«Եազընտաթի մուհարէպէ նէ՞-
րէտէ վուգու պուլունտաթ տէյի զանն
իտիւրտուրմաթ:

«Թիլէլիւնէլ Գըլըն տալի մու-
խաթէմաթ թաթլի օլունտաթաթ, տէ-
վաթ իտէնէք տիւր Սօն վազըթ-
լալաթ նազըլիլ վաթթաթաթընը
խալիլ տիւրէլիլ օլունտընտան, չը-
մալա տօլըն կէրիլէն հարէքէթի-
միւր ֆէվգէլաթէ գօլալաթաթաթ տըր:

«Ել Բօրթ Արթիւր նէ՞ օլաւաթ
տըր:

«Բօրթ Արթիւրի հիւնտմ իլէ
ալմաթ թաթաթվուրտան վազ կէլ-
տիւ, իլինտէքիլէրի գըլթըլա տիւ-
շար իտէրէք թէլիլմէ մէնպալի իտէ-
նէյիլ Պու իսէ չօգ սիւրէնէք տիւր
վազաթ օրաթընը զապթ օլուն-
մաթը 50,000 գաթար աթէրի սէր-
պէթ գըլաթաթընտան, պուլաթ չը-
մալա տօլըն կէօնտէրիլէպիլէնէքիւր
տիւր, ֆաթաթ պիլիւմ պուլունտ իլիւր-
Եաթընը Եօզ տըր:

ԱՀՎԱԼԸ ՀԱՐՊ.— Մանչուրիա
ահվաթը հարպաթ պիւլիւք պիւր թէ-
պէտաթիլ օլմաթը տըր Լաքին ճա-
թօնըլաթ, կէօրիւնիւր քի իլէրէնէթ-
լաթ Մուգտէն ճիւրաթընտա Ետնի
պիւր մուհարէպէ վուգու պուլունտա-
թը միւսթէմիլ կէօրիւնիւր:

Բօրթ Արթիւր կէլիլնէ, պիւր
գալ կիւնտէն պէրի թէլէկրաֆիւ-
մէլէրտէ սալքի օրաթտան պահս օ-
լունտաթաթաթ Մուհարէպէ իտէնէյիլ
քէնտիւրիւնի թօթաթը կիւլի կէօ-
րիւնէքտէ իքէն, Ետնէ իլէ պաշ-
լաթըլաթ տըր Եթթ քի չըգան
հաթթաթ բէնչէնպիւր վէ ճուտա
կիւնէրի մէքէր գալէյնգաթը չիւ-
տէթլի պիւր աթէնէնտաթընըլաթ տըր:
Թէլէկրաֆաթըն խապէրիլէ կէօ-
րէ, 500 Ռուս սիւարիսի՝ ճաթօնըլա-
թը Բալլաթաթաթ սիւրմէք իլին
Բօրթ Արթիւրտէն իլէրէմիլ օլունտաթ-
լաթը հալտէ, չէհրէ ալմէթ իթմէ-
միլլէր տիւր Պունլաթըն էսիւր աիւլ-
տիւրէրի Եաթաթ մահվ օլունտաթ-
լաթը զանն օլունտեօրուլ Ձաթէն միւր-
տաթը պիւր խալիլ Եթթիմիլ օլան պիւր
օրտու իլին պու գալաթ չաթանը թէ-
նաթիլ գալաթաթ տան տըր:

Կէօրիւնիւր քի Բօրթ Արթիւրիւն
թէնէլի իլին ճաթօնըլաթ թարաֆըն-
տան Ռուսլաթա Ետնիտէն թէլէկրաֆիւր
վուգու պուլունտաթ տըր ֆաթաթ թէն-
նիլ Ետնէ, մէքէր թէլէկրաֆիւրի գա-
թիւն ընտա իթմիլ տիւր:

Օտէսանըն տէվաթիւր տաթէրիլէ-
սիւնտէ, աթաթիւր ճէտիւտէնիլ թահ-
րիւրիւնէ քէմալը կէրմի իլէ տէվաթ
օլունտեօրուլ:

Բօրթ Արթիւրիւն Ռուս տօնանմաթ-
աիւրաթ չըգապիլմէք իլին Պալիլիլ
տօնանմաթըն մուղվէնէթլի իսթէ-
միլ տիւր Պալիլիլ տօնանմաթըն Լի-
պաթա տէօնաթիւլիւնէ տաթիլ չըգան
չաթաթաթ թէլէկրաֆ օլունտեօրուլ:

Մէքէր տօնանմաթ՝ Ագաթի Եաթ-
գա միւթէվէճիւնէն գաթիւնէ հա-
րէքէթ իթմիլ, վէ բազար իրթէսի
կիւնիւր Պալիլիլ վէ Երմալ տէնիլ-
լէրի արաթընտաթի Պիւլիլ Պէլթ
պօղաթընտան կէլտիլի՝ ալունտ պիւր
թէլէկրաֆաթաթ ալալալըն տըր:

Մարէշալ Օեմանըն, ընտիւր Ռու-
քօրընտա իլալէթէն պէնտիւրա կէօ-
րէ, Լիւսօեանի մուհարէպէսիւնտէ թէն-
Օգու՝ 13 էսիւր թուլթմալ, վէ ճա-
թօնըլաթ 70 պէլիլ, 3500 թիւլէնք,
127 Եիւք արապաթը, 1,300,000
խաթթաթ, 7000 կիւրլէ վէ քիւլիլ-
Եթթ իլին ուն, բիւրնէ վէ պէլիլիւր նա-
ֆաթաթը զապթ իթմիլէր տիւր:

Բօրթ Արթիւրիւն ճիւրաթ՝ ինտան
նալաթըն պիւր թարաթըն չէքիլ ալ-
աթը, վէ թէպաթիւնտէն հաթթօնըն
պօղաթընը՝ Բօրթ Արթիւր ճիւրաթ-
ընտան Ձիւրաթա վաթը օլան իքի
զապթ թարաֆընտան պէնտան օլուն-
տեօր:

Տիւն ալունտ թէլէկրաֆաթաթ կէօ-
րէ, շու էնտաթ Բօրթ Արթիւրէր գաթը
պիւլիւք պիւր հիւնտմ վուգու պուլունտա-
թա, Եաթաթ Եաթընտա վուգու պուլունտ-
աթ մուհարէպէ կէօրիւնիւրտէ տիւր:
«Ռուսլաթա վէ ճաթօնըլաթաթ ալմաթ-
վաթ աթաթիւր մուղվինէ կէլմէքտէ տիւր:
Եաթընտա Մուգտէնտէ գաթի պիւր մու-
հարէպէ վուգու պուլունտաթ թէլիլի հալ-
տէն ալալալընտէր: «Լիւսօեանի մուհարէ-
պէսիւնտէ Ռուսլաթաթաթ 2 թէնէլալ, 256
զապթ վէ 28,800 աթէր թէլէք օլունտ-
թը Բէթլէպուրիւտա նիլ օլունտան ընտի
պիւր րաթօրաթ կէօթէրիլմիլ տիւր: «Պիւր
րիւտաթէթ կէօրէ, էկէր Բօրթ Արթիւր
կէլմէք յունտաթաթ գաթար տաթաթընտա
թէն, Գուրթաթթիւն Եաթաթաթ Եթթիլէնէ-
կիւրի թէն. Եթթաթէ պիւրաթիլ տիւր:
«Պալիլիլ տօնանմաթըն վիւրտաթիլ գա-
թար Բօրթ Արթիւրիւն տաթաթաթիլէնէկի-
նէ վէ օ վաթթաթ տէլիլ թէն. Գուրթաթթ-
քիւնտէ Եաթաթաթ Եթթիլէպիլէնէկիւնէ
Բէթլէպուրիւտա իսթաթ օլունտըն տըր:

ԽԱՐԻՃԻԷ

ՀիւրՄՍԱՐԱՆ ՄԻՆԻԱԳԱԹԸ.— Ձար
իլէ Ալմանիա իմէրաթօրընը Ընթէրիւն-
վիտէ կէօրիւնէնէքիլի խապէրի Բէթ-
րէսպուրիտան թէլէկրաֆ օլունտեօրուլ Տիւ-
կէր թարաֆտան վիւնտաթաթ ալունտաթ
թէլէկրաֆաթ կէօրէ, մէքէր միւլաթաթ-
տա Ձար Ռուսիա թարաֆընտան Ագաթի
Եաթաթ գուլվաթըն ճէսիւմ կէօնտէրիւրիլ
հալտէ, Ալմանիաթաթ պիլթարաթ վէ խալ-
խալ պուլունտաթըն ընտա իտէնէք իմիւր
Եկէր իմք. Վիլհելմ պու թէլիլիլ մուլա-
ֆաթաթ իտէր իսէ, Ռուսիաթաթ Լիւսթիւն
օրտուրըն պիւլիւք զաթիւ Մանչուրիլէ
կէօնտէրիլէնէք տիւր:

ԻթԱԼԻԱ ՎԵԼԻԻ ԱՀՏԸ.— Իթալիա
գրալիցաթընը տիւնտաթաթ պիւր էրքէք
էվլաթ կէթիւրաթիլի ճուտա իրթէսի
կիւնէր նիւսթիւրտէ Եաթիւր իտէր: Ե-
նի տօղան բէնտ՝ Բիւլօնիլ բէնտի իւն-

ԻՍԹԱՐԸ ՄԱՍՍՈՒՍ

ԲԻՐԱԼԸ ԱՐԱԹԸՄԱՆԱՐ
ԵԻՆԻՏԷ ԹԻՐԱՄՎԱՅ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ

Օսման պիլ կալիֆուր իրթապիւնտ

Գիւլիւք վէ պէլիւք հէր գըլթաթաթ սէ-
նէտէ 30 իրաթան 65 իրաթա գաթար քի
րալըք աթարթընտաթաթ իլէ պէրապէս
Պունլաթ իսթէնիւրիլ վաթթ Եթթիլ-
կէրիւնէ պիւրէնտիւրիլէպիլիլ:
Վէ քեաթիլէսի տաթի քօրեթաթ վէ օ-
տօս թարաֆընտա չաթը օլունտաթ
աթարթընտաթաթ օտալաթընտա էլէքթրիլ
գաթաթաթաթ մէվընտա տըր:

Գիւլիւք չօնտաթաթ իլին օլունտաթաթ
մաթաթաթ վաթի պիւր մէյտան պուլունտաթ
պուլունտաթաթ պէլիւք տաթի նիլ պէ
նիլ օլունտաթ իքիս իտէպիլիլէր:

Իսթէնիւրիլ վաթթ արաթընտան
տիւրաթաթ Եթթաթաթ, պիւր արաթըն իթ-
տիւրմէք իլին, պիւր իւնտէր պիւր տաթիլ
մաթաթաթ՝ քիւրաթընտա թահիլ էլիւրտէ
տիւր:

Գիւրաթաթաթ արգու իտէն գէվաթ քի-
րաթ՝ Ալմանիա էվաթ գաթաթընտաթիւ-
մաթաթ իթմիլ տիւր:

Սահիպի լսփեազ վե մեսուր զագերա
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ